

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: **Bez pocztą:** kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. **Z pocztą:** kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmon) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej pocztą.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 20. maja. Dnia 21. maja 1853 wyjdzie i roślany zostanie z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie, Oddział pierwszy, zeszyt XIII. z roku 1853 dziennika rządowego, dla kraju koronnego Galicyi.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 47. Rozporządzenie Naczelnika najwyższej Władzy Policyjnej z dnia 27. stycznia 1853, wydane w przedmiocie utrzymywania w ewidencji i strzeżenia cudzoziemców wygnanych lub wydalonych z Austrii.

Nr. 48. Rozporządzenie Naczelnika najwyższej władzy policyjnej z dnia 10. marca 1853, tyczące się zniesienia zakazu „Wiadomości Berlińskich o rzeczach rządowych i uczonych“ (Gazeta Handelspennera).

Nr. 49. Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 13. marca 1853, mocą którego postanawia się, że od płac urzędników i sług rządowych niewolno pobierać dodatku do podatku dochodowego na rzecz gminy.

Nr. 50. Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 14go marca 1853, mocą którego wydano obj śnienie §. 303 tej ustawy.

Nr. 51. Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych, wojny i skarbu z dnia 15. marca 1853, obwieszczające w całym Cesarstwie, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, oznaczenie do jakich budynków zastosować należy §. 12. przepisu o kwaterowaniu wojska z dnia 15. maja 1851 r. (nr. 124 Dz. p. P.) z podziałem wynagrodzenia, odnośnie do rozporządzenia minister. z dnia 28. lipca 1852 r. (nr. 155. Dz. p. P.)

Nr. 52. Rozporządzenie ministra Sprawiedliwości z dnia 19. marca 1853, przez które w skutku najwyższego postanowienia z dnia 16. marca 1853 rozeiagniono moc §. 2. najwyższego patentu z dnia 27. grudnia 1852 (nr. 260 Dz. p. P.) na ustawy i rozporządzenia już dawniej wydane w Dzienniku praw Państwa.

Nr. 53. Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z d. 19. marca 1853, mocą którego przekład włoski ustawy wekslowej i odnoszących się do niej rozporządzeń, obwieszczony w numerach 51, 52, 53 i 125 Dziennika praw Państwa z roku 1850, w skutku najwyższego postanowienia z dnia 16. marca 1853 traci moc swoją, a w jego miejsce ogłoszony zostaje nowy urzędowy przekład na język włoski.

Wiedeń, 17. maja. Dnia 18. maja 1853 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany XXV. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 80. Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 7go maja 1853, względem podziału lomb. weneckiego królestwa na dystrykta.

Wiedeń, 18. maja. Dnia 19. maja 1853 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany XXVI. zeszyt dziennika rządowego ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 81. Patent cesarski z d. 3. maja 1853, obowiązujący dla wszystkich krajów koronnych z wyjątkiem pogranicza wojskowego, którym ogłoszono nową ustawę o wewnętrznym urządzeniu i porządku spraw wszystkich władz sądowych z tym dodatkiem, ażeby ustawa w królestwach Węgier, Krocacyi i Sławonii, w Serbskiem województwie i Banacie Temeskim weszła w użycie z d. 1. lipca 1853, w innych zaś krajach koronnych, wraz z rozpoczęciem czynności mających się tam zorganizować urzędów okręgowych (pretur) i innych władz sądowych.

Równocześnie wyjdzie z c. k. nadwornej i rządowej drukarni urzędowe wydanie podręczne tej ustawy in 16o, które jednak nie ma służyć do rozdzielania i rozsełania władzom w drodze urzędowej, lecz tylko do powszechnej sprzedaży.

Dnia 14. maja 1853 wydano i rozesłano do słoweńsko-niemieckiego i romańsko-niemieckiego podwójnego wydania z r. 1851 dziennika rządowego ustaw państwa, *chronologiczne repertorium* w słoweńskim i romańskim języku.

Sprawy krajowe.

Czynności

Lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej,

II. nadzwyczajnego posiedzenia

na dniu 10 maja 1853, w celu otwarcia subskrypcyi dla założenia Towarzystwa na akcyje ku podniesieniu przemysłu lnianego, a najpierw do zaprowadzenia zakładów do przyrządzania lnu i konopi w Galicyi w skutek zezwolenia wys. ministryum handlu z d. 7. stycznia 1853 do L. 2904.

Pod przewodnictwem prezesa Izby Floryana H. Singer.
(Udzielono Redakcyi dnia 21. maja 1853.)

Przytomni:

C. k. komisarz rządowy p. radca magistratualny Gregorowicz. Członkowie Izby i zastępcy, panowie: M. Rachniel Mises, Nirenstein, Franke, Goldbaum, Breuer, Werner i M. Ostrowski.

Z komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego, panowie: Leon książę Sapicha, prezes; Maurycy Kraiński, Felicyan Laskowski. Goście do subskrypcyi zaproszeni: panowie:

Jego Excel. Kajetan hr. Lewicki, Józef Zawadzki, Fryderyk Hausner, Karol Singer, Wincenty Kirschner, Dr. Ludwik Komarnicki, Wacław Hudetz, M. Darowski, Abraham Mises, Samuel Klärman.

Prezes Izby otwiera posiedzenie skreśleniem kwitnącego niegdyś w naszym kraju przemysłu lnianego w 17. i 18. stuleciu — i jak upadł nowszymi czasy przez bawełnę, tudzież przez wielkie postępy zagranicą, wyrażając przytem przekonanie, że przez rozszerzenie nowej metody przyrządzania lnu i konopi — przemysł ten w niedługim przeciągu lat musiałby się w Galicyi znacznie podnieść i stać się źródłem bogactwa krajowego.

Prezes przedstawia jeszcze niebezpieczeństwo, które grozi naszemu krajowi, jeźliby w obec czynności innych prowincyi Monarchyi i śmiałych postępow zagranicą, w tej gałęzi przemysłu w tyle pozostał i przechodzi do przytoczenia dotychczasowych usiłowań tutejszej Izby handlowej i przemysłowej w połączeniu z c. k. Towarzystwem gospodarskiem ku podniesieniu tej przemysłu w Galicyi podjętych:

„Według protokołu posiedzenia Izby z 5. sierpnia 1851 zrobitem w Izbie pierwszy wniosek, aby w połączeniu z c. k. gal. Towarzystwem gospod. utworzyć komitet, któryby miał na celu założenie Towarzystwa na akcyje dla podniesienia przemysłu lnianego w Galicyi, a najpierw dla zaprowadzenia zakładów do przyrządzania lnu i konopi.

W skutek tego utworzył się połączony komitet z osób następujących: ze strony c. k. Towarzystwa gospodarskiego, panowie: Leon książę Sapicha prezes, Kazimierz hr. Krasicki, Maurycy Kraiński i Felicyan Laskowski.

Ze strony Izby handlowej i przemysłowej: panowie: Floryan H. Singer prezes, Karol Pietzsch wiceprezes, M. Rachniel Mises i Józef Breuer.

Komitet sporządził po kilkukrotnych konferencyach program do utworzenia zamierzonego Towarzystwa na akcyje i przedłożył go J. E. panu Namiestnikowi z prośbą o zezwolenie do przedsięwzięcia przygotowawczych kroków.

Wny Kraiński odczytał w komitecie rozprawę, która przedmiot ten ze względu na naszą prowincyę obszernie określa, który też do umotywowania wyższymi władzom przedłożyliśmy.

Tę wyborną rozprawę, którą szczególnej uwadze panów polecam, znajdziecie panowie nie tylko w tych aktach, ale także w rozprawach tutejszego c. k. gal. Towarzystwa gosp. z r. 1851.

Poczem otrzymaliśmy dnia 19. czerwca p. r. w drodze wys. przyzdyum krajowego zezwolenie wys. ministryum z d. 7. czerwca 1852 do przedsięwzięcia przygotowawczych kroków dla utworzenia Towarzystwa na akcyje.

(Reskrypt wys. Przyzdyum krajowego z 16. czerwca 1852 do L. 5202 w całości odczytanym został.)

Z tego widzicie panowie, że nam w pierwszym skreśleniu programu różne zmiany polecane i dalsze drogi postępowania wskazane zostały.

Dnia 13. grudnia p. r. odczytałem w Komitecie rozprawę co do wszystkich powyższych pytań mianowicie względem zwiedzonego przemennie zakładu przyrządzania Inu w Grosulersdorf w Morawii, pierwszego czynnego zakładu tego rodzaju w Austrii, jakoteż względem doświadczeń w tej mierze dotąd zebranych.

Raport ten znajdziecie panowie w aktach oprócz wielu broszur i innych materyałów, które zarazem komitetowi przedłożyłem.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Wiedeń, 18. maja. Jego c. k. Apost. Mość raczył ze względu na uchwaloną pod dniem 10. lutego r. b. zmianę w organizacji c. k. ministerium wojny, najwyższym postanowieniem z d. 12. maja r. b. nakazać ją stanowczo.

Administracya armii tworzy przeto integrującą część organizowanego zarazem *naczelnego dowództwa armii*, gdzie począwszy od 1. czerwca r. b., pod przewodnictwem Jego cesarzew. Mości FML. Arcyksięcia Wilhelma załatwiać się będą w czterech sekcjach sprawy

- a) czysto wojskowe,
- b) operacyjne,
- c) administracyjne i
- d) sprawy wojskowych zakładów wychowawczych. (G. W.)

Wiedeń, 16. maja. Ponieważ królestwo holenderskie przystąpiło do niemiecko-austriackiego związku telegraficznego, ustanowiono przeto według propozycji król. pruskiego ministerstwa handlu redukcję pieniędzy na walutę holenderską przy wzajemnych obliczeniach w następujący sposób: a) przy poborze należności za przesłanie depeszy telegraficznych i przy obliczeniu z państwami związkowemi jest 1 zr. m. k. = 1 zr. 12 kr. w walucie reńskiej = 1 fr. 20 centymów holend. = 20 śr. gr. pruskich; b) przy wynagradzaniu wydatków w gotówce za expedyowanie depeszy drogą nietelegraficzną jest 20 zr. m. k. = 24½ zr. w walucie reńskiej = 24½ fr. holend. = 14 tal. prusk.; c) przy obliczaniu tax kopiowania jest 20 kr. m. k. = 24 kr. reńskich = 40 centymów holend. = 7 śr. gr. pruskich. (L. k. a.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 14. maja. Na mocy wysokiego rozporządzenia będą się musieli wkładać na przyszłość żołnierze od artylerii okrętowej i z piechoty do rudla i innej posługi okrętowej, ażeby w razie potrzeby mogli majtkom skuteczną nieść pomoc. Również i majtkowie muszą teraz przysposabiać się do służby artyleryjnej.

— Połączenie linii telegraficznych na granicy austriacko-rosyjskiej nastąpi w miesiącu lipcu, przeco ułatwi się bezpośrednio przesłanie depeszy telegraficznych z Wiednia do Warszawy.

— Wkrótce spodziewają się ogłoszenia nowej, wszystkie kraje koronne obowiązującej ustawy względem prowadzenia ksiąg gruntowych, co doprowadzi do jednakowego we wszystkich krajach postępowania w tym względzie. (W. L.)

16. maja. Wczoraj przyjmował J. M. król Leopold Belgii kardynała i nuncjusza przy dworze tutejszym Mr. Viale Prela i JO. księcia Alojzego Lichtensteina. Między godz. 11. i 12. mieli posłuchanie: Ambasador francuski p. Bourqueney, p. minister spraw zewnętrznych hr. Buol-Schauenstein, hr. Wallmoden i hr. Hammerstein. Jego Mość Cesarz nadał królowi Belgii pułk piechoty Nr. 27. Ludwika barona Piret. Wczoraj o godz. 1. z południa był Jego cesarzew. Mość Arcyksiążę Franciszek Karol z wizytą u Jego Mości króla Belgii, który po raz pierwszy wystąpił w uniformie pułku piechoty Nr. 27. — Wczoraj po południu o godz. 3ciej udał się król Belgii z Jego królewską Mością księciem Brabantu do c. k. burgu dla złożenia Jej cesarzew. Mości Arcyksiężnie Zofii życzeń w dzień Jej imienin. Jego król. Mość był w uniformie pułkownika pułku piechoty Nr. 27.

— Wczoraj przed południem zaszczyciła Jej Mość Cesarzowa wdowa Karolina Augusta odwiedzinami Swemi księcia Metternicha, który wczoraj obchodził 80 rocznicę urodzin swoich. Popołudniu kazał Jego Mość Cesarz podczas przejazdu z Jego Mością królem Belgii i księciem Brabantu stanąć przed wilą wielce zasłużonego męża stanu i uszczęśliwił go w towarzystwie dostojnych gości swoich wizytą, która całą godzinę trwała.

— Pełnomocny minister przy dworze w Petersburgu, generał-major Alexander hr. Mensdorff-Pouilly przybył tu wczoraj z Berlina.

— Ogłoszono tu przepisy o egzaminach kandydatów nauczycielskich przy szkołach realnych. Dla odbywania egzaminów przeznaczyło ministerium oświecenia osobne komisje egzaminacyjne. — Chcąc składać egzamin ma podać prośbę do dyrektora komisji egzaminacyjnej. Do przedmiotów egzaminu należą: Języki, geografia, historia, matematyka, geometria wykreślna, fizyka, mechanika, nauka o maszynach, historia naturalna, chemia. Kandydat do egzaminu musi się wykazać względem ukończonego gymnasium, złożonego egzaminu dojrzałości i trzyletniego studium w uniwersytecie lub technicznym zakładzie naukowym. Aż do zaczęcia roku szkolnego 1854—1855 przyzwolono niektóre wyjątki z tych przepisów. (Ll.)

(Telegraficzna depesza.)

Oderberg, 19. maja, 8 godz. 30 min. zrana. Jego Mość król Prus w towarzystwie Ich królewicz. Mości książąt Karola i Karola Fryderyka przybył tu o godz. 8 w najlepszym zdrowiu. — Wysłani od Jego c. k. Apost. Mości na powitanie króla generałowie i oficerowie sztabowi, prezydent krajowy Ślązka, Namiestnik Morawii i tymczasowy komendant korpusu FML. baron Perglas przy-

mowali Go z najgłębszym uszanowaniem. Kompania c. k. pułku piechoty księcia Prus odbywała w dworcu straż honorową. Właśnie udaje się Jego Mość król w dalszą podróż do Wiednia. (Abbl. W. Z.)

(Kurs wiedeński z 21. maja.)

Obligacje dugu państwa 5° 94¹²/₁₆; 4¹/₂ 0° 85¹/₄; 4³/₈ 76³/₈; 4° z r. 1850. —; wylosowane 3°/₈ —; 2¹/₂ 0° —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 142⁷/₈. Wied. miejsko bank. —. Akcje bankowe 1455. Akcje kolei póln. 2307¹/₂. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 778. Lloyd. —. Galic. l. z. w Wiedniu —.

Ameryka.

(Spór terytoryalny między rządem meksykańskim i Nowym Meksykiem.)

Nowy-York, 30. kwietnia. Spór terytoryalny między rządem meksykańskim i Nowym Meksykiem zaczyna wzniesać obawę. — Pan Lane, gubernator Nowego Meksyku wydał proklamacyę, w której występuje z pretensją względem posiadania doliny Mecilla, utrzymując, że ta dolina przez jawną pomyłkę północno-amerykańskiego komisarza pogranicznego przydzielona została do meksykańskiego państwa Chihuahua. Pan Lane wzywa zarazem pułkownika Summer, ażeby mu dał pomoc i swoim wojskiem zajął rzeczoną dolinę. Pułkownik jednak wzbraniał się wkroczyć bez rozkazu z Washington; Meksykanie zaś przeczytawszy proklamacyę i usłyszawszy o wzbranianiu się pułkownika Summer, zebrali znaczną siłę zbrojną i obsadzili dolinę. Teraz występują śmiało i grożą, że gubernatora Lane wezmą w niewolę, jeżeli się pokaże na ziemi meksykańskiej. W stolicy Meksyku panuje największe wzburzenie. Rząd postanowił posłać więcej wojska do Mecilla, a deputacya władz meksykańskich udała się do ambasadora północnej Ameryki i założyła protestacyę przeciw postępowaniu gubernatora Lane. Dziennik „Washington Union“, domniemany organ prezydenta Pierce zastrzegł sobie na późniejszą osądzenie postępowania gubernatora Lane, ale powiada, że dolina Mecilla bez wątpienia stanowi terytoryalną część Nowego-Meksyku i należy do Stanów zjednoczonych. (P. Z.)

Hiszpania.

(Projekt względem tytoniu i soli bliski wykończenia. — Okólnik ministra spraw wewnętrznych do gubernatorów prowincyi.)

Madryt, 4go maja. Minister finansów p. Manuel Bermudez de Castro pracuje gorliwie nad wykończeniem projektu względem tytoniu i soli, po którym spodziewają się znacznych dla skarbu publicznego korzyści. Pomieniony projekt ma być wkrótce przedłożony.

Zdaje się, że z pomiędzy 13 przytrzymanych za udział w tajnym towarzystwie osób we wsi Gracia pod Barceloną, jest większa część Francuzów i Włochów. Minister spraw wewnętrznych wydał przy tej sposobności następujący okólnik do gubernatorów prowincyi:

„Zwierchności Barcelońskie przydybały niedawno w jednym domu we wsi Gracia 13 osób, po większej części cudzoziemców przybranych w szaty niezwykle, dotego z twarzą zakrytą i z oznakami i godłami mistycznymi, a co wszystko każe domyślać się istnienia jakiegoś tajnego towarzystwa.

J. M. królowa dowiedziawszy się o tem zdarzeniu, i będąc tego przekonania, że podobne stowarzyszenia sprzeciwiające się poważnemu i religijnemu charakterowi narodu hiszpańskiego nie mogą do czego innego dążyć, jak tylko do zaburzenia spokoju publicznego, chcąc sprowadzić i na nas tę klęskę, jaka już w tylu innych krajach zniszczyła spokój i porządek, i pojmując zresztą konieczność zapobiegania wszelkimi środkami szerszeniu się na półwyspie takich towarzystw — poleciła mi wezwać WMPana do najściślejszego czuwania nad podejrzanymi i nieznanymi osobami przybywającymi z obcych krajów, ażeby nie zawiązywały żadnych tajnych towarzystw prawami naszymi wzbронionych.

J. M. królowa rozkazuje WMPanu przedsięwziąć wszelkie potrzebne kroki do wyśledzenia tych wszystkich, którzyby usiłowali podobne projekta czynem lub radą popierać, przeciw sprawcom ich postąpić z całą surowością przepisów, i zawsze mieć to na pamięci, cokolwiek tylko kodex karny terażniejszy i dawniejsze postanowienia w tej mierze nakazują.

Jest-to wyraźną wolą J. M. królowej, ażebyś WMPan uczynił w tej sprawie zupełny użytek ze wszystkich przysługujących mu upoważnień. Na zasługi, jakie WMPan położysz przy tej sposobności dla tronu i kraju, dany będzie wzgląd szczególny, jak też w razie przeciwnym wystawiłbyś się WMPan na największą odpowiedzialność, gdybyś w tej tak ważnej sprawie okazał opieszałość w wykonaniu poruczonych mu obowiązków.“

Madryt, 1. maja 1853.

Egana. (A. B. W. Z.)

(Sprostowanie.)

Madryt, 8. maja. Ze względu na rozmaite w dziennikach francuskich podawane telegraficzne wiadomości z Madrytu, donoszące między innymi, że Kortezy mają być zwołane w czerwcu, że minister Bermudez podał się do dymisji, ale królowa tej dymisji przyjąć niechciała, że przesilenie ministerjalne ciągle jeszcze trwa, robi dziennik „Espana“ następujące uwagi:

„Musimy przedewszystkiem zwrócić uwagę czytelników naszych na to, że odkąd telegraf elektryczny otwarty jest dla użytku publiczności, rząd niebierze na siebie odpowiedzialności za ogłoszone na tej drodze depesze, jak to z swojej strony oświadczył także „Monitor“ francuski. W takim składzie rzeczy można sobie wytłumaczyć, jak paryzkie dzienniki ogłaszać mogły wiadomości, które bez

wątpienia do śmiechu tylko pobudzą naszych czytelników, niezastęgują bowiem, ażeby je inaczej przyjmowano. Jednak uważamy za rzecz stosowną powiedzieć, że owe wiadomości zupełnie są bezzasadne. Rząd niepowziął jeszcze żadnej uchwały względem zwolnienia Kortezów, a w gabinecie panuje zupełne porozumienie.“

(A. B. W. Z.)

Madryt, 9. maja. Pan Sartorius nieprzyjął także ofiarowanej mu posady ministra spraw zagranicznych. (P. Z.)

Francya.

Druga sesja ciała prawodawczego Francji odroczone cesarskim dekretem do dnia 28. maja, skończy się już niezadługo. Przeciąg tego czasu był dostateczny, ażeby zrobić bezstronne porównanie między dawniejszym a teraźniejszym systemem prawodawczym. To porównanie wypada jawnie na korzyść teraźniejszego.

Konstytucye a mianowicie organizacye władz prawodawczych niepowinnyby w żadnym państwie budować się na ogólnych tylko teoriach, ale na podstawie rzeczywistych stosunków i potrzeb. Ze względu na formę legislatury zaprowadzoną na mocy Charty, miała Francya długoletnie i co rok powtarzające się doświadczenie, że ta forma w obec istniejących stosunków niejest w stanie należycie wypełnić zadania, do którego w najświętszym interesie państwa była zobowiązana. Zaraz przy zebraniu się izb przy pierwszym przedmiocie dyskusyi, w odpowiedzi na mowę od tronu, stawały się izby placem walki rozmaitych politycznych partyi, gdzie zazwyczaj najsprzeczniejsze dążności stronnice i namiętności zuchwale występowały do walki, a rząd prawie nie innego miał do czynienia jak bronić się przeciw gwałtownym ciągle ponawianym napaściom swoich przeciwników, a między swymi przyjaciółmi zaprowadzać należytą karność w walce parlamentarnej. Jeżeli się potem zważyło, że te igrzyska walk parlamentarnych częstokroć były tylko prologami strasznych i krwawych scen rewolucyjnych, że w naturalnem następstwie objawiająca się w debatach izb exaltacya politycznych namiętności zawsze podburzający wpływ wywierala na żywioły niepokoju w kraju, wtedy musiano powziąć przekonanie, że ta forma legislatury, która u innego ludu i wśród innych stosunków rzeczywiście wiele może zdziałać dobrego, nieodpowiada rzeczywistym stosunkom i potrzebom Francji, że potrzebna jest inna forma niedopuszczająca walk stronnicych ale zaprowadzająca natomiast potrzebną dyskusyę, staranne zajęcie się potrzebami kraju, spokojny postęp, słowem pożyteczna czynność.

W tym względzie niema Francya przyczyny uzalać się na zmienność stosunków. Jakoż przekonani jesteśmy, że umiarkowanie i stateczność pierwszych władz państwa w ścisłem połączeniu z zamiarami prawdziwej polityki pokoju, z którymi się nacelnik państwa otwarcie i jasno przy rozmaitych sposobnościach oświadczył, wywrą jak najpomyślniejszy wpływ na ustalenie wewnętrznego spokoju i materialnej pomyślności Francji. Dobroczynne skutki objawiają się już teraz w wielu względach. Owoce pokoju niedojrzewają wprawdzie tak prędko jak usychają pod palacą pochodnią wewnętrzną i zewnętrzną wojny; zawsze jednak już po niedługim czasie widoczne są światło i czuć się dają w kraju, na którego ziemi są zasiane. Rozwój materialnych interesów kraju jest nadzwyczajny; jednogodnie donoszą ze wszystkich placów handlowych, że przemysł i obrót handlowy tak na lądzie jak i na morzu ciągle wzrasta, że istniejące siły robocze i zapasy towarów ledwie wystarczają na zaspokojenie mnożących się obślalunków. Z tego tedy może każdy ocenić i poznać różnicę między tem co było a tem co jest. (L. k. a.)

(Poseł stanów zjednoczonych odwołany. — Oświadczenie w „Monitorze“. — Sprawy izby prawodawczej.)

Paryż, 12. maja. „*Moniteur*“ donosi, że poseł Stanów zjednoczonych M. Rives, wręczył J. M. Cesarzowi odwołujące go pisma, zaczem urzędowanie jego przy ces. dworze francuskim uważać należy za skończone.

— „*Moniteur*“ pisze: Prospekt dziennika pod nazwą „le Courier du Notariat“ w Paryżu przesłano prawie wszystkim we Francji notaryuszom. Ogłoszono tam, jakoby przedłożono pod obrady projekt względem zupełnego przeistoczenia organizacyi notaryatu, a w szczególności względem wyznaczenia stałych plac dla notaryuszów. Ogłoszenie tej fałszywej, od rządu tyle razy już zbijanej wiadomości przesłał minister sprawiedliwości odnośnemu sądowi departamentu Sekwany z poleceniem sądowego ścigania winnych w tym względzie.

— Na przedwczorajszym posiedzeniu ciała prawodawczego zrobił Monnier de la Sizeranne po odczytaniu dekretu przedłużającego sesyę do 28go maja — tę uwagę, że według jego zdania zostaje dekret pomieniony w sprzeczności z konstytucyą; Cesarz może wprawdzie zwołać sesyę nadzwyczajną, wszelakoż litera prawa nie przypuszcza przedłużenia sesyi zwyczajnej. Prezydent nie dozwolił mu jednak zabierać dalej głosu. — Na wczorajszym i dzisiejszym posiedzeniu obradowano dalej nad projektem o pensyach cywilnych i przedłożono inny znów projekt względem przywrócenia prawomocności art. 86 i 87 (kary śmierci za zbrodnie polityczne). Rząd prowizoryczny zniósł obydwie te artykuły opiekujące następnie:

„Art. 86. Zamach lub spisek na życie lub osobę Cesarza jest zbrodnią Stanu; zbrodnia ta karana być ma jak ojcobójstwo, a oprócz tego utratą majątku.“ — „Art. 87. Zamach lub spisek na życie lub osobę członków rodziny cesarskiej; zamach lub spisek dążący do obalenia rządu lub porządku następstwa tronu, albo też do zaprowadzenia w tem jakiej zmiany, i chociażby tylko podburzaniem

obywateli i mieszkańców przeciw powadze Cesarza — karany być ma śmiercią i utratą majątku.“

— Minister spraw wewnętrznych powołał do Paryża rybaka z Wogezów, Remy, wynalazcę sztucznego zapładniania rybami rzek i stawów, i oprócz wręczenia pewnej sumy pieniężnej przyrzekł mu, że skarb publiczny obmyśli dlań i dla jego familii utrzymanie. (Wien. Ztg.)

(Ugoda między Francją i Bawaryą względem telegrafów.)

Paryż, 10. maja. „*Moniteur*“ donosi: Dzisiaj podpisał pan Drouyn de l'Huys z królewsko-bawarskim pełnomocnikiem hrabia Quadt specjalną ugody względem służby telegraficznej między Francją a Bawaryą. Na mocy tej ugody ustanawiającej zredukowaną taryfę dla depeszy internacjonalnych, otwiera się bezpośrednia komunikacya między Francją a południowymi Niemcami.

— „*Journal de l'Empire*“ zwraca uwagę na zdanie jednego z dzienników Berlińskich, że podróż monarchów Rosyi, Prus, Belgii i Bawaryi do Wiednia niema żadnego politycznego znaczenia.

(A. B. W. Z.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 18. maja. Nota w Monitorze dzisiejszym mówi o stanie kwestyi orientalnej. Wniesione wymagania ze strony księcia Menżykowa nie mają w niczem ubliżać dawnym koncesyom Francji pod względem miejsc świętych. Rosya zapewniła gabinet Tuileryów, że nie chce zniewalać Porty do odwoływania się na jej koncesyę. Rosya chce objąć protektorat nad kościołem greckim. Turcyja nie może jednak unieważniać postanowienia dawnych traktatów bez przyzwolenia Francji, gdyż inaczej zakłócanie stałoby się europejskim.

(P. Z.)

Belgia.

(Dyskusya w izbie drugiej nad organizacyą armii.)

Bruxela, 12. maja. Izba druga ukończyła wczoraj dyskusyę nad organizacyą armii i przyjęła projekt w całości 71 głosami przeciw 21. Do artykułu pozostawiającego rządowi do woli, powołać w razie potrzeby klasy od służby wojskowej już uwolnione przydano poprawkę, że żonaty i wdowców mających dzieci należy od tego uwolnić. Ministeryum zgodziło się na tę poprawkę w zupełności. — Podczas obrad nad poprawką zrobił p. Orban uwagę, że Belgia okazuje zbyt wielką nieufność do państwa sąsiedniego, i że to mogłoby sprawić nienajlepsze wrażenie. Minister Brouckere zabrał więc głos: „Oświadczam, że Belgia zostaje ze wszystkimi bez różnicy rządami w najprzyjaźniejszych stosunkach; nie przypuszczam też żadnych nieprzyjacielskich zamiarów, lecz każdemu wiadomo, że przy teraźniejszych stosunkach i położeniu Europy mogłoby łatwo przyjść do wojny powszechnej mimo nawet przeciwnych życzeń tego lub owego rządu.“ P. Brouckere dodał dalej, że w razie wojny będzie można uzupełnić 100,000 etat armii powołaniem już tylko ostatnich dwóch klas do służby wojskowej obowiązanych. Izba przyjęła propozycyę rządową tej treści, że od powołania do służby wojskowej uwolnieni być mają ci wszyscy, którzy od czasu uwolnienia swego się poženili, tudzież ci, których pierwsza zapowiedź ślubna wyszła jeszcze przed ich powołaniem, jeżeli tylko ślub małżeński nastąpi istotnie w ciągu trzech tygodni.

(W. Z.)

Dla nieprzygotowości niektórych członków komitetu i innych przeszkod, dopiero w miesiącu listopadzie 1852 dalsze prace przedsięwzięto.

Szwajcaryja.

(Wydalenie wychodźcy francuskiego. — Poselstwo wielkiej rady Fryburgskiej względem noty nuncjusza apost. w sprawach kościelnych. — Dekret względem pożyczki przymusowej.)

Berna, 10. maja. Rada federacyjna wydalila z Szwajcaryi pewnego wychodźcę francuskiego z znakomitej familii, którego za napisanie i rozszerzanie pamfletu przeciw osobie Cesarza Francuzów w Genewie przyaresztowano i odesłano do Berny. — Na jednym z ostatnich posiedzeń wielkiej rady w Fryburgu przedłożono poselstwo rady Stanu względem noty nuncjusza apostolskiego w sprawach kościelnych. Rzeczona nota podaje do otwarcia układów względem zawarcia konkordatu następujące warunki: 1) Bezwarunkowy powrót biskupa Marilly; 2) Odwołanie wszystkich ustaw i dekretów niezgodzących się z religią katolicką. Rada Stanu proponuje, ażeby na tę notę nieodpowiadać, zerwać wszelkie układy i zrzec się stosunków z władzą dyceczalną. Większością 24 głosów przeciw 19 pochwalono propozycyę rady Stanu. Po dłuższych rozprawach przyjęto w zasadzie dekret względem pożyczki przymusowej. Suma wynosi 200.000 franków, pożyczka cięży głównie na domniemanych sprawcach ostatniego powstania, zastrzeżono jednak uwalniający wyrok sądów; także kapitaliści itp. mogą być pociągnięci do udziału w tej pożyczce. Wkładki oprocentowane są po 5 od sta i nastąpić mają w przeciągu piętnastu do dwudziestu dni po ogłoszeniu dekretów. Opieczali otrzymają egzekucyę wojskową. Rada Stanu oznacza nazwiska i sumy kontrybuentów. Spłacenie nastąpi pod gwarancyą państwa w miarę wynagrodzenia kosztów i szkody ze strony winnych. (Preus. Ztg.)

(Dziennik „Bund“ o kwestyach spornych Szwajcaryi.)

Dziennik „*Bund*“ zawiera artykuł kierujący o ostatnich notach. Sprawy seminaryów w Pologgio i Ascona uważa za zupełnie wyjaśnioną w nocie rady federacyjnej z dnia 4. b. m. a przeto za załatwioną. Ale za ważniejsze poczytuje inne kwestye sporne. Notę rady federacyjnej w sprawie wychodźców poprzedziło (nieurzędowe)

ogłoszenie odpowiedzi Tessynu i kantonu Graubünden. Jeżeli rządowi tych kantonów zakomunikowano osobno notę austriacką, i jeżeli zasięgnięto w tym względzie ich zdania, tedy stało się to zgodnie z naturalnym dawnym używaniem, według którego władza federacyjna w sprawach obchodzących pewne kantony, nie czyni żadnych kroków dyplomatycznych, nieporozumiewając się poprzednio z ich rządami. To wynika także z szwajcarskich stosunków federacyjnych. Odpowiedzi obydwóch rządów zrobiły w publiczności szwajcarskiej najlepsze wrażenie. Odpowiedź rządu Tessyńskiego, w treści obszerniejsza, nie jest już ubarwiona frazesami, jakimi się często zdoła dokumenta pisanego w włoskim języku. Bardzo lakonicznie odpowiedział rząd kantonu Graubünden, zgodnie z obrażoną dumą retyką, która nie pojmuje, jak można zakłócać jej spokój, gdyż mieszkańcy tego kantonu oddawna w chlubny sposób umieli łączyć najlojalniejsze pożytki sąsiedzkie z patriotyzmem Szwajcarów. (P. Z.)

Włochy.

(Ambasador republiki Peru. — List od prezydenta republiki Costa Rica.)

Florenca, 12. maja. Don Bartolomeo Herrera, ambasador republiki Peru przy Dworze tokańskim, miał dnia 7. b. m. zaszczyt doręczyć Jego król. Mości Wielkiemu księciu swoje listy wierzytelne.

Od prezydenta republiki Costa Rica otrzymał Wielki książę list, w którym wyraża życzenie, ażeby przywrócone zostały stosunki internacjonalne między Toskanią i Costa Rica.

(Nowy klub rewolucyjny w Forli odkryty.)

Rzym, 10. maja. „Eco della Borsa“ donosi, że temi dniami odkryto w Forli nowy klub rewolucyjny. Policja wysłodziła przywódców (kupca V. Sansovini, oberzystę R. Cappacini i właściciela realności B. Baccarin) i kazała ich aresztować, co jednak nie przyszło do skutku, gdyż zbrodniarze zawczasu umknęli. (Abd. W. Z.)

Niemce.

(Zamknięcie izb pruskich. — Przybycie Królowej Grecji do Berlina.)

Berlin, 14. maja. O wczorajszym zamknięciu Izby donosi „Staatsanz.“ co następuje:

J. M. król polecił prezydentowi ministrów na mocy postanowienia w art. 77. ustawy konstytucyjnej zamknięcie dnia dzisiejszego teraźniejszych posiedzeń Izby, i poselstwem najwyższem z 11. b. m. uwiadomił o tem obydwie Izby z wezwaniem zebrania się w tej mierze w tutejszym zamku królewskim. Na to więc wezwanie zebrali się dzisiaj popołudniu o 4tej godzinie członkowie ministeryum i obydwie Izby w białej sali zamku królewskiego.

Do zgromadzonych Izby miał prezydent ministrów baron Manteuffel przemowę i oświadczył w imieniu J. M. króla, że posiedzenia obydwóch Izby są zamknięte i akt dzisiejszy dopełniony. Na oświadczenie prezydenta odpowiedziały Izby głośnie wiwatami na cześć J. M. króla.

— J. M. królowa Grecji przybyła tu wczoraj i wysiadła w hotelu „du Nord“, dzisiaj zaś przypatrywała się z okien pałacu książniczek w towarzystwie J. M. królowej pruskiej i książniczek Domu królewskiego wielkiej parady korpusu gwardyi. (W. Z.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 18. maja.)

Medal austr. 5% 87 $\frac{1}{2}$; 4 $\frac{1}{2}$ 78 $\frac{3}{4}$. Akcje bank. 1625. Sardyńskie — Hiszpańskie 44. Wiedeńskie 111 $\frac{3}{4}$. Losy z r. 1834 200. 1839 r. 134 $\frac{3}{4}$.

Turcyja.

(Śmierć Sułtani Validy. — Ogłoszenie banku.)

Konstantynopol, 4. maja. „Journal de Constantinople“ zawiera nekrolog zmarłej niedawno matki Sułtana, z którego wyjmujemy co następuje:

„W niedziele (1. maja) w nocy uległa Sułtanka Valide w pałacu cesarskim Tschiragan w 49. roku życia długim, okropnym cierpieniom, które aż do ostatniej chwili cierpliwie znosiła. Nigdy żaden syn ani Monarcha nie okazywał matce swojej więcej troskliwości, miłości i poważania, jak Jego Mość Sułtan, a słuszny żal jego odpowiada zupełnie wielkości doznanej straty. Ale śmierć Sułtani Validy zasmuciła nie tylko serce Monarchy, lecz także tych wszystkich, co umieją oceniać dusze wspaniałomyślne i szczerobliwe; przede wszystkim zaś zasmucił Jej zgon ubogich, którym Ona była drugą opatrnością. Dostojna Matka Abdul-Medjida założyła z swej kasy prywatnej znaczną liczbę instytucyj publicznych, a mianowicie szpital przeznaczony dla chorych bez różnicy wyznania, tudzież szkołę normalną, w której 3—400 uczniów pobiera gruntowną naukę; kazała budować meczety; ręka jej była niezmordowana, gdy szło o rozdawanie jałmużny lub przyjmowanie prośb od tych, którym wiadomo było, z jaką gotowością używała im zawsze swojej pomocy.“

Ten sam dziennik ogłasza firman cesarski, którym potwierdzono założenie nowego banku; potem następuje ogłoszenie samego banku:

„Mocą firmanu cesarskiego z d. 5. kwietnia 1853 z przywilejem i na akcje po 2000 piastrow w ogółowej sumie 200 milionów piastrow (45 mil. franków) ukonstytuowany i według zasad publicznych banków europejskich uorganizowany bank rozpocznie swe operacje najdalej za dwa miesiące.“

Wydrukowane statuta będą wydane w przeciągu dni czterestu w tureckim, greckim, ormieńskim, francuskim i angielskim języku.

Pozostaje jeszcze tylko rozdanie 35.000 akcji, których nabycie najprzód Jego Mości Sułtanowi, potem członkom rządu i wielkim dygnitarzom państwa musi być osiarowane.

Pozostałe akcje może nabywać publiczność począwszy od 5go kwietnia 1853, t. j. od dnia ogłoszenia odnośnego firmanu cesarskiego.

Subskrypcya odbywać się będzie zaraz po ogłoszeniu statutow w lokalu bankowym.

Każdy subskrybent składa tytułem kaucyi dziesiąta część kwoty subskrypcyjnej.

Gdyby liczba akcji niedostateczną była do zaspokojenia wszystkich subskrybentów, pierwsi subskrybenci mieliby prawo pierwszeństwa.“ (Abbl. W. Z.)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 20. maja. Wczoraj o godz. 4 $\frac{1}{2}$ po południu przybył Jego Mość król Prus Fryderyk Wilhelm IV. z Ich królewicz. MM. księciem Karolem i Synem Jego księciem Fryderykiem Karolem Prus na świetnie ozdobiony dworzec północnej kolei żelaznej. Jego c. k. Apost. Mość powitał Swego najdostojniejszego wuja w Lundenburgu, dokąd się udał o godz. 12 w towarzystwie Jego Excel. pierwszego generalnego adjutanta FML. hrabi Grütne.

Opawa, 19. maja. Dzisiaj o godz. 9 zrana wybuchnął z niewiadomej przyczyny ogień w Katherein, który się przy silnym wietrze szybko na wszystkie strony rozszerzył. Około godz. 12 w południe udało się ogień zupełnie przytłumić.

Berlin, 19. maja. Przewiebnego administratora dyecezyi Dr. Förster obrano dzisiaj księciem biskupem Wrocławia. (Abbl. W. Z.)

Kurs lwowski.

Dnia 21—22. maja.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski m. k.	5	1	5	5
Dukat cesarski „ „	5	4	5	8
Półimperyal zł. rosyjski „ „	8	47	8	50
Rubel srebrny rosyjski „ „	1	42	1	43
Talar pruski „ „	1	34	1	36
Polski kurant i pięciozłotówka „ „	1	16	1	17
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr. „ „	92	10	92	25

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 21. maja 1853.

	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po m. k.	—	—
Przedano „ „ 100 po „ „	—	—
Dawano „ „ za 100 „ „	—	—
Żądano „ „ za 100 „ „	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 21. maja.)

Amsterdam l. 2. m. 150 $\frac{3}{4}$. Augsburg 108 $\frac{1}{8}$ l. uso. Frankfurt 107 $\frac{1}{4}$ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 150 $\frac{3}{8}$ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 10.38. l. 3. m. Medyolan 108. Marsylia — l. Paryż 127 $\frac{7}{8}$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. 13 $\frac{1}{2}$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. — lit. B. —. Pożyczka z roku 1852 94 $\frac{15}{16}$. Lomb. —. Oblig. indemn. 93 $\frac{1}{2}$.

(Kurs pieniężny na giełdzie wied. d. 20. maja o pół. do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stoplowanych agio 13 $\frac{1}{2}$. Ces. dukatów obrączkowych agio 12 $\frac{3}{4}$. Ros. imperyal 8.48. Srebra agio 8 $\frac{1}{8}$. gotówką.

Przyjechał do Lwowa.

Dnia 22. maja.

P. Brzezowski Jan, z Rożniowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 21. maja.

Ks. Sapieha Adam, do Krasieczyna. — PP. Romaszkan Zygmunt, do Stryja. — Baron Hammerstein, c. k. podpułkownik, do Gródka.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 21. i 22. maja.

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stożek ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	27 10 41	+ 8°	+ 14°	zachodni,	deszcz
2 god. pop.	27 10 58	+ 13°	+ 7°	południowy,	pochm. i ☉
10 god. wie.	27 10 91	+ 9°		północny,	bardzo pochm.
6 god. zran.	27 10 95	+ 8°	+ 14°	zachodni,	pochm.
2 god. pop.	27 11 21	+ 14°	+ 6,5°	północny,	pochm. ☉ deszcz
10 god. wie.	27 11 31	+ 8°		póln.-wschodni,	jasno

T E A T R.

Dziś: Przedst. niem.: „Der böse Geist Lumpacivagabundus,“ oder: „Das liederliche Kleebblatt.“

Jutro: Opera niem.: „Czar und Zimmermann.“

Dnia 21. maja 1853 roku wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym Lwowskim następujące pięć liczb:

68. 83. 20. 5. 23.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 1. i 11. czerwca 1853 roku.